

Onderwerp	Convenant "Samen grip op indirecte lozingen"
Versienummer	3.0
Dossiernummer	3336
D&H datum	dinsdag 3 december 2024
Wijze agenderen	Openbaar

Indien invulveld niet van toepassing is 'n.v.t.' plaatsen.

1) Het gevraagde besluit

Het college besluit:

1. Het convenant "Samen grip op indirecte lozingen" (bijgevoegd concept convenant DMS nr.2377544) met Provincie Zuid-Holland, en deelnemende inliggende waterschappen, omgevingsdiensten en gemeenten, aan te gaan.
2. Mandaat te verlenen aan hoogheemraad Tieman om redactionele wijzigingen in het genoemde convenant aan te kunnen brengen.

2) Aanleiding

Dit convenant is tot stand gekomen, met een groep koplopers, door te werken aan een plan van aanpak om meer grip te krijgen op indirecte bedrijfsmatige lozingen. Deze koplopergroep bestaat uit betrokkenen vanuit de waterschappen: Waterschap Hollandse Delta, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap Rijnland, Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard en Hoogheemraadschap van Delfland, Rijkswaterstaat, gemeenten Rotterdam, Gouda, Den Haag, Schiedam en Leidschendam-Voorburg, de omgevingsdiensten ODH, DCMR, OZHZ, ODMH en ODWH en de provincie Zuid-Holland. Doel hiervan is samenwerking in de waterketen te vergroten om doelen van KRW te kunnen realiseren en bescherming van zuivering technische werken.

In de opstartfase is er onder leiding van de provincie met de betrokken partijen gewerkt aan het verkrijgen van een volledig(er) en gedetailleerd(er) beeld van de huidige situatie omtrent indirecte lozingen om de noodzakelijke inzet te bepalen. Als onderdeel van de stapsgewijze aanpak is (gefinancierd door provincie en waterschappen) in deze fase onderzoek gedaan naar de KRW-probleemstoffen in onze regio, is een hotspotanalyse 'lozingen bedrijfsmatige stoffen' uitgevoerd en een meetcampagne van KRW-probleemstoffen op een groot aantal van de RWZI's binnen onze provincie gestart, waaronder de 4 RWZI's van Delfland.

De resultaten van deze bouwstenen komen dit najaar en voorjaar 2025 beschikbaar en kunnen als basis dienen voor een eerste prioritering van de werkzaamheden in 2025. Op basis van de opgedane ervaringen en aanvullende metingen kan op deze manier de komende jaren door continu bij te sturen stapsgewijs en risico gestuurd invulling worden gegeven aan de VTH-taken voor milieubelastende activiteiten en lozingsactiviteiten op oppervlaktewater. Met de opgedane kennis vanuit deze opstartfase werken we in 2025 aan een gedetailleerde meer jaren uitvoeringsagenda. Het convenant ondersteunt en faciliteert de totstandkoming van deze uitvoeringsagenda.

Of met deze inspanning op tijd de KRW-doelen worden behaald blijft onzeker. Maar vast staat dat deze stap noodzakelijk is, voor behalen van KRW- doelen en voor de periode daarna.

Dossiernummer: 3336

3) Beoogd effect

Ongewenste en onnodige vervuiling van oppervlaktewater voorkomen. Deelname aan het convenant bekrachtigt de samenwerking en ambitie tussen provincie Zuid-Holland, gemeenten (en daarmee ondersteunende omgevingsdiensten Haaglanden en DCMR) en Rijkswaterstaat als bevoegd gezag voor indirecte lozingen en Delfland als verantwoordelijke voor zuiveren van afvalwater. Samenwerking leidt tot een gerichte, risico gestuurde aanpak. Inzet hiervan is noodzakelijk om KRW-doelstellingen te kunnen halen en te voorkomen/te beperken dat probleem stoffen in het milieu komen.

4) Kernboodschap

Het is nog niet goed gesteld met de waterkwaliteit in Zuid-Holland. Er is in de afgelopen decennia veel bereikt, maar stijgende inwonersaantallen, industrialisatie, intensivering van de landbouw en een veranderend klimaat stellen ons continue voor nieuwe en blijvende uitdagingen. Op al deze vlakken werken overheden en organisaties hard om de waterkwaliteit te herstellen. Daarbij dwingt de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) ons om harde doelen te behalen in 2027 (en daarna vast te houden). Nederland verdient schoon water. Daarom heeft het college van D&H besloten het convenant "Samen grip op indirecte lozingen" aan te gaan. Door middel van een samenwerking met provincie Zuid-Holland, zes betrokken gemeenten, vijf omgevingsdiensten, vijf waterschappen en Rijkswaterstaat wordt een inhaalslag gemaakt op het onderwerp indirecte lozingen. Hierdoor wordt inzichtelijk welke impact deze lozingen hebben op behalen van de KRW doelen en welke inspanning nodig is om negatieve impact op waterkwaliteit te voorkomen en of te beperken. Het convenant loopt tot eind 2027.

5) Historie – eerdere besluitvorming

N.v.t.

6) Regelgeving en Beleid

1. Omgevingswet: De zorgplicht in de Omgevingswet geldt voor overheden, bedrijven en burgers. De wet kent een algemene zorgplicht, een algemeen verbod en een specifieke zorgplicht. De algemene zorgplicht houdt in dat zowel overheden, bedrijven als burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Het algemeen verbod houdt in dat het verboden is een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan. Een specifieke zorgplicht is toegespitst op specifieke activiteiten voor concreet genoemde belangen.
2. Besluit Activiteiten Leefomgeving: In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) stelt het Rijk algemene regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Het Bal geldt voor alle partijen die actief zijn in de fysieke leefomgeving – burgers, bedrijven en overheid. In de hoofdstukken 2 t/m 5 van het Bal zijn de eisen neergelegd aan verschillende milieubelastende activiteiten en daarmee samenhangende lozingsactiviteiten waarvoor Delfland het bevoegd gezag is als wordt geloosd op oppervlaktewater of een zuiveringstechnisch werk in beheer bij Delfland.
3. Besluit kwaliteit leefomgeving: Het Bkl is de Nederlandse omzetting van de Kaderrichtlijn Water. In dit besluit zijn de omgevingswaarden voor prioritaire stoffen in KRW-oppervlaktewaterlichamen (bijlage III) en een lijst met specifiek verontreinigende stoffen (bijlage IIIa) opgenomen. Ook staat daarin dat een ecologisch goede waterkwaliteit moet worden bereikt voor KRW-oppervlaktewaterlichamen en is het verbod op achteruitgang neergelegd.
4. Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater: regels voor behandeling van stedelijk afvalwater zijn hoofdzakelijk vastgelegd in de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (Richtlijn 91/271). Deze richtlijn bevat definities, principes, doelstellingen en behandelingsmethoden voor de verschillende soorten afvalwater. Recent is de herziene richtlijn vastgesteld, waarin het voorkomen van vervuiling van oppervlaktewater nog meer benadrukt wordt.

5. Kader Richtlijn Water (KRW): bij lozing van effluent vanuit RWZI's moet Delfland voldoen aan KRW eisen, vastgelegd in een maatwerkbesluit door RWS;
6. Strategie Micro-verontreinigingen Delfland (2020)
7. Strategie Transitie Waterketen 2050 (2021)
8. KRW-programma Delfland 2022-2027

7) Financiën

De kosten voor deze eerste fase tot uitvoeringsprogramma kunnen worden opgevangen in bestaande budgetten (waterketen). Kosten voortvloeiend uit uitvoeringsprogramma van het convenant zullen in proces van kadernota 2026 worden geagendeerd en indien nodig al in bestuursrapportage Begroting 2025 (Burap 2025).

8) Duurzaamheid

De transitie Waterketen is in eerste instantie gericht op het voorkomen van vervuiling van (schoon) water. Met huidige zuiveringstechnieken worden probleemstoffen niet verwijderd, dat betekent dat inzicht nodig is in influent, het zuiveringsproces, en welke stoffen via het effluent (ongewenst) in het milieu komen. De zogenoemde bronaanpak, Om vervolgens gezamenlijk in te zetten om verder te voorkomen dat deze stoffen in het milieu komen. "Samen grip op indirecte lozingen" ondersteunt dit proces.

9) Organisatorische en personele consequenties

Voor deze eerste fase zijn er geen organisatorische en personele consequenties, deze kan worden opgevangen in bestaande capaciteit. In de uitwerking van convenant wordt inzicht verkregen wat 'versterken van samenwerking' betekent en welke impact dit heeft. Dit kan leiden tot meer benodigde capaciteit en inzet van middelen (voor monitoring en meten en invullen van adviesrecht op indirecte lozingen), mede bepalend hierin is welke ambitie Delfland hierin heeft. Van belang is om de inzet van Delfland bij het uitvoeringsprogramma vast te leggen in een bestuurlijke opdracht.

10) OR

N.v.t.

11) Risico's en beheersmaatregelen

Risico: het aantal deelnemers in het convenant is (te) groot om effectief te komen tot afspraken geldend voor beheergebied van Delfland

Beheermaatregel:

Inzet op gezamenlijke kennisontwikkeling, uniformering van aanpak en samenwerkingsafspraken vergroot efficiëntie tussen omgevingsdiensten onderling. Indien nodig kan aanvullende specifiek voor beheergebied van Delfland een aanvullende overeenkomst worden opgesteld waarin samenwerkingsafspraken worden vastgelegd.

Risico: huidige beschikbare capaciteit en middelen bij Delfland, in relatie tot indirecte lozingen, zijn ontoereikend om KRW-doelen te halen

Beheermaatregel:

In proces van kadernota 2026 een vertaling maken van het uitvoeringsprogramma van het convenant naar benodigde acties en inzet van Delfland. En nader af te stemmen met de beschikbare middelen binnen programma Waterkwaliteit. Indien nodig in Burap 2025 middelen vrijmaken om bijdrage van Delfland aan uitvoeringsprogramma mogelijk te maken.
Dossiernummer: 3336

Risico: Niet alle gemeenten binnen ons beheergebied zullen naar verwachting het convenant tekenen. Deze gemeenten als opdrachtgevers voor omgevingsdiensten voelen onvoldoende urgentie om middelen vrij te maken.

Beheermaatregel:

Delfland werkt aan indirecte lozingen binnen het netwerk NAD. Daarnaast is voor de bestuurlijke watertafel van 20 november 2024 het onderwerp indirecte lozingen geagendeerd, om te informeren en draagvlak te vergroten. De directies van de Omgevingsdienst Haaglanden en DCMR waren daarbij aanwezig.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Centrale communicatie zal via de provincie plaatsvinden op moment van gezamenlijk ondertekenen van convenant. Kernboodschap dus **niet** opnemen in D&H nieuwsbrief

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Nader in te vullen, het ondertekeningsmoment voor het convenant is nog niet gepland. Dit zal december 2024/januari 2025 worden.

14) Bevoegd orgaan

D&H zijn op grond van artikel 2.9 Geconsolideerd Delegatiebesluit Delfland 2023 bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten.

De dijkgraaf is op grond van artikel 95 Waterschapswet bevoegd tot het vertegenwoordigen van Delfland, in dit geval voor het ondertekenen van overeenkomsten.

Op grond van artikel 5, eerste lid, onder a van het Mandaat- en volmachtbesluit Delfland 2024-2 is door de dijkgraaf gemachtigd de hoogheemraad wiens portefeuille het betreft, voor het door middel van ondertekening aangaan van overeenkomsten waarvan dijkgraaf en hoogheemraden hebben besloten die aan te gaan. Op grond van het tweede lid van dit artikel stemmen dijkgraaf en hoogheemraden in met de verlening van deze volmacht.

15) Toelichting

Het bevoegd gezag voor indirecte lozingen ligt sinds eind 2009 niet langer bij de waterschappen, maar is met invoering van de Waterwet, overgegaan naar het bevoegde gezag voor de Wet milieubeheer, meestal de provincie of de gemeente. Deze wet is opgegaan in de Omgevingswet.

In de afgelopen jaren is er weinig aandacht geweest voor toezicht en handhaving van de indirecte lozingen. Vanuit het Rijk is het interbestuurlijk programma-versterking VTH-stelsel opgesteld: een samenwerking met VNG, IPO en Omgevingsdiensten-NL. In dit kader heeft in de provincie Noord-Holland een pilot plaatsgevonden (2023-2024) gericht op verbetering van de samenwerking tussen verschillende partijen. Het convenant "Samen grip op indirecte lozingen" heeft een vergelijkbare aanpak.

De provincie Zuid-Holland heeft vanuit haar taak en bevoegdheid het initiatief genomen om in relatie tot de KRW meer inzicht te willen in welke mate RWZI's en indirecte lozingen het bereiken van de doelstellingen voor KRW in regionaal (provinciaal) water in de weg staan.

Hoewel Delfland geen effluent loost op regionaal water, heeft Delfland wel een eigen zorgplicht in kader van Omgevingswet en KRW en is inzicht noodzakelijk. Waar Delfland geen mogelijkheid heeft

Dossiernummer: 3336

tot het zuiveren van verontreiniging uit afvalwater heeft het wel een zorgplicht om deze vervuiling te voorkomen en te verminderen. Dit wordt vooral bereikt door samenwerking en gebruik te maken van het adviesrecht wat waterschappen hebben in relatie tot het BAL. In bijzondere situaties kunnen aanvullende eisen ter bescherming van de zuivering technische werken opgenomen worden in omgevingsplannen, omgevingsverordening (gemeente) en waterschapsverordening.

16) Bijlagen

Bijlage: "Samen grip op indirecte lozingen" Convenant samen werken in de waterketen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) (concept) (DMS 2377544)